

DSO - Concerten 2005**Jean Sibelius** - Symfonie nr.2, opus 43**Pjotr Iljitsj Tsjaikovski** – Pianoconcert nr.1, opus 23Voorjaarsconcert DSO *) o.l.v. Peter Gaasterland.
Solist: **Rian de Waal**.

Zaterdag 11 juni 2005, 20.15,

Adelbertkerk, Apolloweg 2, Delft

Zondag 12 juni 2005, 15.00,

Lutherse kerk, Lutherse Burgwal 7, Den Haag

Gustav Mahler - Symfonie nr.2 voor orkest,
sopraan, alt en koorConcert in samenwerking met het Haagse orkest Musica
en Toonkunstkoor Den Haag.

Zondag 27 november 2005 ('s middags),

Aula van de TU, Mekelweg Delft, o.l.v. Peter Gaasterland

Zaterdag 3 december 2005 ('s avonds),

Anton Philipszaal, Den Haag, o.l.v. Hans Leenders

*) Eigen DSO-concerten zijn vrij toegankelijk voor donateurs.

Adressen Delfts Symphonie OrkestInternet: <http://www.hetdso.nl>E-mail: bestuur@hetdso.nl

Telefoon:

Jean Sibelius

De muziekgeschiedenis kent maar weinig voorbeelden van componisten die al gedurende hun leven algemene erkenning en waardering door het



publiek bereiken, en geheel konden leven van hun werk als componist. Jean Sibelius (1865 – 1957) was een van deze weinigen. Dankzij de buitengewone populariteit en het hoge aanzien van deze componist genoot hij vanaf 1897 een staatsrente, die het hem mogelijk maakte zich uitsluitend aan creatieve activiteiten te wijden. Op dat moment had hij al geruime tijd de reputatie van nationale componist verworven. Zijn muzikale taal werd ondervonden als typisch Fins. Meer dan enig andere componist liet Sibelius zich inspireren door het epos *Kalevala*, dat vanaf zijn ontdekking de beslissende impuls had gegeven voor het ontstaan van een Finse nationale cultuur. Zijn composities zijn altijd beschouwd als een perfecte muzikale uitdrukking van het Finse landschap.

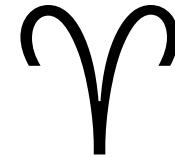
Met de afronding van zijn beroemde *Finlandia* in 1899 bereikte Sibelius het hoogtepunt van zijn succes als toondichter van muzikale gedichten. In datzelfde jaar componeerde hij zijn eerste symfonie. Pas op dat moment, 34 jaar oud, voelde hij zich in staat dit genre met zijn rijke vorm en traditie het hoofd te bieden. Vanaf dat moment beoefende Sibelius beide kunstvormen, die in zijn tijd eigenlijk als onverenigbaar golden: aan de ene kant de vormgebonden symfonie, aan de andere kant het 'moderne' muzikale gedicht. Het is niet verwonderlijk dat men vaak pogingen deed de tot 1924 ontstane zeven symfoniën een programmatische oorsprong toe te schrijven. Sibelius heeft zich echter steeds krachtig tegen dergelijke interpretaties uitgesproken: "Mijn symfonieën zijn muziek, die als pure muzikale uitdrukking begrepen en uitgevoerd moet worden, zonder enige literaire basis. Ik ben niet iemand die literatuur op muziek zet. Voor mij begint de muziek waar het woord eindigt."

Veel van wat zich in Sibelius' eerste symfonie al voorzichtig aandienende komt in zijn tweede symfonie volledig tot uitdrukking. Hier toonde hij de autonomie van zijn symfonische idioom, en met dit idioom bewees hij dat de compromisloze vorm van de symfonie ook bij nationale componisten betekenis kon hebben. Het lukte Sibelius los te komen van de klassieke manier van toonzetten, zonder de onderliggende principes uit het oog te verliezen. Hij integreerde zijn eigen nationaal geïnspireerde idioom met de traditionele vormprincipes van de symfonie. Zo heeft het eerste deel (allegretto) de klassieke opbouw van expositie, doorwerking en reprise. Maar binnen deze symfonische hoofdvorm laat Sibelius de strenge interne structuur los. Het klassieke dualisme van

een krachtig, hoekig hoofdthema en een sierlijk, melodieus neventhema wordt vervangen door een veelheid van muzikale ideeën, die pas in de doorwerking een wisselwerking met elkaar aangaan. De reprise is uiteindelijk sterk ingekort.

In deze symfonie zijn alle wezenlijke karakteristieken van Sibelius' symfonische stijl al te herkennen. Kenmerkend zijn de techniek om uit kleine thema's en motieven door voortdurende uitbreiding en intensivering grootse, bijna tastbare beelden te laten ontstaan, zoals in het eerste deel, en het veelvuldige gebruik van vertraagd oplossende tonen (voorhoudingen), zoals in de finale. Deze technieken heeft Sibelius in latere symfonieën weliswaar gevarieerd, maar in essentie niet meer gewijzigd.

De tweede symfonie dankt zijn populariteit vooral aan de pakkende thema's en prikkelende ritmes. Al in de eerste maanden na de première in Helsinki in maart 1902 onder leiding van de componist begon het werk een ware triomftocht door de Europese concertzalen.



De DSO-Nieuwsbrief is een op onregelmatige basis verschijnende uitgave, gericht aan donateurs, leden, oud-leden en geïnteresseerden in het DSO. Deze Nieuwsbrief werd samengesteld door Martijn van der Most.

